

Motto: Všem těm, kterým osud postavil překážky na cestě životem, a všem těm, kteří jim pomáhají tyto překážky překonávat.

Úvod

Tato publikace vychází z dlouholeté každodenní zkušenosti z práce se sluchově postiženými ve dvou pražských školách pro sluchově postižené a speciálně pedagogických centrech. Neklade si nárok na teoretickou hloubku a úplnost zmiňovaných témat, spíše se zabývá utříděním empiricky získaných informací, dat a postřehů. Kazuistiky a osobní postoje, kterými jsou některé kapitoly ilustrovány a komentovány, jsou odlišeny kurzívou. Publikace je určena jak odborníkům z řad psychologů, speciálních pedagogů, pedagogů a pomáhajících profesí, kteří se setkávají se sluchově postiženými v rámci svého pracovního zařazení, tak rodičům, dalším rodinným příslušníkům a přátelům, kteří s nimi sdílejí jejich osud. Kapitola o psychologické diagnostice se týká především psychologů zabývajících se sluchově postiženými. Byla však zařazena proto, že k objektivním diagnostickým úvahám je užitečné znát širší souvislosti této poruchy.

Zmiňování pražských speciálních škol a center není projevem pragoцентризму, ale odpovídá zkušenostnímu charakteru publikace. Kolegové z dalších škol pro sluchově postižené v České republice, kteří věnují svůj profesní život práci se sluchově postiženými, mají jistě mnoho vlastních zkušeností a mohou mít vzhledem k oblastním specifikům na některé otázky i odlišný názor.

Autorka

OBSAH

1	SLUCHOVÁ PORUCHA.....	6
1.1	Rozdělení podle doby vzniku sluchové poruchy	6
1.2	Rozdělení podle hloubky sluchové poruchy	6
1.3	Rozdělení sluchových poruch z hlediska jejich příčiny.....	7
1.4	Posudkové hledisko.....	8
1.5	Sociální a kulturní hledisko.....	8
1.6	Kompenzace sluchových poruch	8
2	VLIV SLUCHOVÉ PORUCHY NA PSYCHICKÉ FUNKCE.....	10
2.1	Intelligence.....	10
2.2	Řeč	10
2.3	Sociální oblast.....	11
3	KOMUNIKAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ METODY A JEJICH VÝCHODISKA	12
3.1	Klinický přístup.....	12
3.2	Etnický přístup.....	13
4	SPECIFIKA PSYCHOLOGICKÉ DIAGNOSTIKY SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH.....	13
4.1	Obecná inteligence.....	14
4.2	Struktura inteligence.....	15
4.3	Verbální inteligence	15
4.4	Neverbální inteligence	17
4.5	Specifické poruchy učení a chování	17
4.5.1	ADHD.....	17
4.5.2	Dyslexie, dysgrafie, dyskalkulie	18
4.6	Vývojové poruchy řeči	19
4.7	Mentální poruchy a pervazivní vývojové poruchy	21
4.7.1	Mentální retardace	21
4.7.2	Autismus	23
4.8	Osobnost	26
4.9	Příklady vyšetření sluchově postiženého dítěte	28
4.9.1	Předškolní vyšetření	28
4.9.2	Střední školní věk	29
4.9.3	Profesionální orientace	30
5	VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROCES U SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH.....	31
5.1	Specifika sluchově postižených ve výchově	33
5.2	Rodiče sluchově postiženého dítěte	34
5.3	Raná péče.....	36

5.4	Rehabilitační a komunikační metody a jejich volba	37
5.4.1	Orálně auditivní metoda	38
5.4.2	Bilingvální metoda	41
5.4.3	Totální komunikace	43
5.5	Speciálně pedagogická centra	44
5.6	Mateřská škola	45
5.6.1	Období prvního vzdoru	46
5.6.2	Školní zralost	47
5.7	Školní zařazení	48
5.7.1	Integrace	48
5.7.2	Vzdělávání ve školách pro sluchově postižené	49
5.7.3	Vzdělávání sluchově postižených a Rámcový vzdělávací program.....	52
5.8	Čtení sluchově postižených.....	52
5.9	Profesionální orientace sluchově postižených	55
5.9.1	Zdravotní hledisko	55
5.9.2	Komunikace	56
5.9.3	Předpoklady	56
5.9.4	Výchova k profesionální orientaci	57
5.10	Adaptace sluchově postižených v životě.....	59
	PŘEHLED NEJČASTĚJI UŽÍVANÝCH TESTŮ A METOD	
	PŘI PRÁCI SE SLUCHOVĚ POSTIŽENÝMI	62
	VÝKLAD POJMŮ	63
	LITERATURA.....	64